

Meditatie over Psalm 62

Bijbellezing: Psalm 62 en Mattheüs 14:22 en 23

Broeders en zusters in Christus,

Het is vakantietijd. Het is een tijd waarin veel mensen verlangen naar rust en stilte. En dat is begrijpelijk als je een druk bestaan hebt en een onrustig leven hebt. Als je steeds in het geroezemoes van fabrieks- en kantoorgeluiden zit, wil je wel eens van de stilte genieten. Als je agenda vaak vol staat met de ene na de ander vergadering, wil je ook wel eens rustig genieten van een periode dat er niets moet. Het is gewoon waar. We hebben, niet alleen zo nu en dan, maar steeds in ons leven rust en stilte nodig. Het spreekt echter niet vanzelf dat we die stilte en rust ook echt zoeken en vinden. Dat geldt niet alleen voor ons leven van elke dag, dat geldt niet alleen voor de vakantietijd, maar die stilte en rust is er ook niet automatisch in de omgang met God. Als het om de rust in het geloof gaat is dat vaak een pendelbeweging tussen de ervaring dat het leven zo is en de aansporing van je zelf om dat zo te laten zijn. Met andere woorden: soms is die rust er gewoon, maar soms moet je jezelf ook echt bij de arm nemen om die rust te zoeken. Waarom deze beweging zich altijd weer voordoet is soms een raadsel, maar ieder die gelooft herkent dit denk ik.

In elk geval herkent de dichter van Psalm 62 het maar al te goed. Zozeer, dat hij zijn lied grotendeels ophangt aan die pendelbeweging tussen zekerheid en zoeken. Hij begint met de zekerheid, in vers 2 en 3. Daar zegt hij: Zeker mijn ziel is stil voor God: van Hem is mijn heil. Zeker, Hij is mijn rots en mijn heil, mijn veilige vesting; ik zal niet al te zeer wankelen'. David is stil geworden voor God. Ja, het is stilte voor Hem, stilte tot God. Want juist in de stilte laat de Heere God zich vinden. Juist in de stilte kun je je helemaal concentreren op wie God voor jou is. Dat ontdekt David ook door stil te zijn voor God. Voor hem is God zijn rots, zijn heil en zijn veilige vesting. En David is hiervan zo onder de indruk dat hij zwijgt, uit diep ontzag. Deze woorden over stilte en rust ademen dus echt die stilte en rust ook. Ze getuigen ervan. Het zijn woorden vol van intens vertrouwen en overgave, waarin iedere twijfel of aanvechting lijkt te ontbreken. Het zijn woorden waarin David in stille overgave zich helemaal toevertrouwt aan de Heere die zijn rots is. Die vastheid en zekerheid geeft in zijn leven. Die zijn vesting is. Bij wie hij kan schuilen. David twijfelt hier geen moment aan. Het is gewoon zo.

Het is de stilte waar David in Psalm 131 zo prachtig over spreekt: 'Ik heb mijn ziel tot rust en stilte gebracht als een gespeend kind bij zijn moeder'. Het is een prachtig beeld. Je ziet het voor je : een kind dat zojuist van de moeder de borst of een fles heeft gekregen en heeft gedronken. Het ligt nog in de armen van de moeder en het is helemaal voldaan. Het is helemaal rustig. Dat is stil zijn voor God ook: je bij Hem geborgen weten en zo tot rust bij Hem gekomen zijn. Je hebt niets meer te zeggen en te vragen, niets meer te klagen en te vrezen.

Maar die stilte is niet vanzelfsprekend. Dat stille vertrouwen kan geschokt worden, kan gaan wankelen. In vers 6 en 7 treffen we dan ook opeens een heel andere toon aan. De woorden zijn merkwaardig genoeg nagenoeg gelijk, maar de toon is anders. Daar zegt de dichter dit: ' Zeker mijn ziel, zwijg voor God, want van Hem is mijn verwachting. Zeker, Hij is mijn rots en mijn heil, mijn veilige vesting; ik zal niet wankelen'. Deze woorden over rust ademen onrust en getuigen daar ook van. Hier is opeens een man aan het woord die wel wéét heeft van rust, maar die rust op dit moment niet ervaart. En daarom spoort hij zichzelf aan bij God naar die rust te zoeken, zich er naar uit te strekken. Hij spreekt zijn eigen ziel vermanend toe, om hem in beweging te krijgen.

Herkenbaar, die kloof tussen wat je wéét en ervaart, tussen belofte en werkelijkheid? Voor mij in elk geval wel. Tussen deze twee polen pendelt mijn geloof en leven met God. Soms is er heerlijke rust, waarin ik in stilte en overgave me mag toevertrouwen aan de Heere God. Waarin het goed is om nabij God te zijn en je bij Hem geborgen te weten. Maar zomaar opeens is de onrust, de drukte en

spanning er weer. En wordt het vertrouwen op God in je leven aan het wankelen gebracht. Maar waar komt die onrust vandaan? Nou ja, die kan natuurlijk van heel veel kanten komen: van binnenuit, vanuit je eigen onzekerheid of gebrek aan zelfwaardering. De stem van de twijfel: is dat geloof nou echt wel waar of houd ik mezelf voor de gek? En kom ik straks bedrogen uit? De stem van de aanvechting: hoe echt is het eigenlijk bij mij, nu ik voor de zoveelste keer die zonde gedaan heb en er maar niet mee breken kan? Of dat stille vertrouwen in God wordt ruw verstoord. Het is eigenlijk net als met een vijver in een heldere nacht. In het roerloze water zie je de maan weerkaatsen en de sterren twinkelen. Het water is een spiegel. Tot je er een steen ingooit. Weg maan, weg sterren, weg roerloze water in de vijver. Zo kan er in de vijver van ons leven ook zo'n steen vallen, waardoor alle stilte voor God en rust in de Heere in één keer verdwenen is. Dat kan door het verlies van een geliefde zijn, door het verlies van je gezondheid of door het verlies van je werk. Maar het kan ook zijn dat die onrust komt van onderaf, uit de krochten van de hel en het rijk van satan en zijn duistere machten die je angstig maken; of van bovenaf, bij God vandaan, om je iets duidelijk te maken of je opnieuw tot zich te trekken.

Maar David noemt in Psalm 62 vooral de onrust die van buiten komt, in zijn geval heel concreet vijandige mensen, die hem naar het leven staan en op hem afstormen. Ze zijn uit op zijn ondergang. Alle rust is plotseling verdwenen. En dat stilzwijgen tot God wordt ruw verstoord door hun woorden. Het zijn leugens, hypocriet gepraat en nepnieuws dat uit hun mond komt. Hij verwoordt dat in vers 4 en 5 zo: Hoelang bedenkt u nog kwaad tegen een man? U zult allen gedood worden, bedreigen jullie hem met de dood; u zult zijn als een hellende wand, een instortende muur. Hij is als een muur die omvalt, als een wal die op instorten staat. Ze willen hem van zijn hoogte storten, de leugen is hun lust en hun leven, een zegenwens ligt op hun lippen, maar in hun hart verbergt zich een vloek.'

Welke vijanden de dichter hier precies voor zich ziet is, zoals zo vaak in de psalmen, niet echt duidelijk. Maar dat hij er last van heeft en dat het zijn geestelijk leven dreigt te ondermijnen is wel duidelijk. Zij vormen een duidelijke bedreiging voor het stil worden voor God en het rust zoeken en vinden bij Hem. Zo kan ook in ons leven de stilte voor God verstoord worden. De stille aanbidding en het stille vertrouwen in God. Vijandschap tegen gelovigen is op zijn minst vermoeiend en ook nogal eens bedreigend. Wat ervaren wij daarvan, vandaag? Ik heb de indruk dat christenjongeren van nu van die vijandschap niet zo'n last hebben. Jullie zijn ermee vertrouwd tot een minderheid te behoren en veel van jullie vrienden geven jullie alle ruimte om te geloven. Toch ervaar ik zelf, nogal eens onbegrip, argwaan en ook wel vijandschap. En soms kan ik daar goed tegen, ook tegen het gespot met alles wat me heilig is, maar soms merk ik dat het door de kieren van mijn bestaan naar binnen sijpelt en mijn geloofszekerheid onder water dreigt te zetten. Dan herken ik me echt in de woorden van Psalm 62, omdat ze raken aan wat ik om me heen ervaar en zie. En dan zou ik willen schuilen bij God en meer dan anders willen ervaren dat Hij echt een bron van rust is.

Wellicht herkent u of jij dit ook. En wat doet David, nu hij in zijn situatie heel concreet met vijanden te maken heeft? Hij begint in vers 6 opnieuw over de stilte. Hij zegt: 'Zeker, mijn ziel, zwijg voor God, want van Hem is mijn verwachting'. In dat eerste woordje 'zeker' klinkt het contrast door met het rumoer en de verwarring van daarvoor. Zeker omdat je het eigenlijk nog beter kunt vertalen met 'nochtans'. Dus nochtans alles wat die stilte dreigt te verbreken, zwijg voor God, mijn ziel. Waar David in vers 2 deze woorden uitsprekt als een overweging: 'Zeker mijn ziel is stil voor God'. Klinken de woorden in vers 6 als een zelfaansporing: 'Zeker, mijn ziel, wees stil voor God. David spoort zijn ziel aan, zichzelf dus, om stil te worden voor God. Hij roept zichzelf na, na die donkere verzen van 4 en 5, als het ware tot de orde, tot de orde van de stilte, de orde van het geloof. Dat geloof en die stilte komen je immers niet aanwaaien, maar moeten telkens opnieuw gezocht worden. Niemand minder dan de Heere Jezus zelf heeft ons dat laten zien. Hij zocht de eenzaamheid op om in de stilte

alleen met Zijn Vader te spreken. De Heere Jezus had dit nodig, deze verborgen omgang met Zijn Vader, om stil te zijn voor Hem, om in die stilte te luisteren naar de bedoelingen van Zijn hemelse Vader en te bidden om kracht juist waar Hij omringd werd door vijanden. Als de Heere Jezus dit al nodig had, zouden wij dan zonder kunnen?! Zullen we ons dan oefenen in het stil worden voor God door ons Hem te zoeken in onze gebeden en door te luisteren naar Zijn stem die via de Bijbel ons hart wil aanspreken en vervullen met de rust en vrede van God.

Hoe dat kan? Door met David en als volgeling van Jezus je eigen ziel toe te spreken en te zeggen: Zoek rust, mijn ziel, bij God alleen. Zoek je rust bij God alleen. Maar wat houdt die rust eigenlijk in? Wat zijn de beloften die God doet die maken dat ik werkelijk rust bij Hem kan vinden? Het antwoord vinden we in die eerste paar verzen. De eerste belofte waar de dichter naar verwijst is heil of redding. 'Van Hem komt mijn heil, mijn redding', zegt hij, tot twee keer toe. Mijn redding. In het Hebreeuws staat daar het woord *jesjoewa*, een woord dat redding, verlossing of overwinning betekent. Het is een woord dat oorspronkelijk vooral betrekking had op de bevrijding van menselijke vijanden en die betekenis zegt Psalm 62 dus: hoeveel vijanden er ook om me heen zijn, ik geloof dat God me ervan bevrijden zal. Maar in de loop van de tijd kreeg het woord *jesjoewa* in de Bijbel een bredere betekenis en kon het bijvoorbeeld ook betekenen: verlossing van zonde en schuld. En al die betekenissen komen samen in de Naam die de Zoon van God aannam toen Hij op aarde kwam: Jezus, of te wel Jeshua, Verlosser. En als wij als christenen dus psalm 62 lezen mogen we voor dat woord 'redding' in vers 2 en 3 dus ook Jezus invullen. Van God is mijn Jezus en Hij en Zijn verzoenen lijden, sterven en opstaan mag door het geloof het rustpunt worden en zijn van mijn hart, welke zonden, zwakheden, angsten en vijandigheden mij ook omringen.

Maar er staan nog twee woorden in de eerste paar verzen, de woorden 'rots' en 'burcht'. Twee beelden van bescherming dus. Twee beelden die samen duidelijk maken dat je met God als het er op aankomt nooit zult omvallen, nooit zult wankelen. Het zijn twee beelden die ons uitnodigen om er als het ware in weg te kruipen, ons erdoor te laten omvatten, om zo rust te vinden. Maar het zijn geen beelden die alleen gebaseerd zijn op onze diepste verlangens. Hoewel ze daar naadloos op aansluiten, zijn ze vooral en voor alles gefundeerd in de beloften van God. In Wie Hij is en in hoe Hij zich heeft geopenbaard in de geschiedenis van Israël en in de zending van Zijn Zoon Jezus Christus. Je rust in deze beelden zoeken is dus geen vlucht uit de werkelijkheid, maar de toevlucht zoeken bij de God die je kan en wil redden juist in de gebroken werkelijkheid van je bestaan.

Psalm 62 is al met al een heel persoonlijke psalm. Het is een kijkje in de ziel, heel intiem, een kijkje ook in de verborgen omgang met God van een enkel mens. Zo'n psalm die je helemaal zou doen vergeten dat er ook nog mensen om je heen zijn. Mensen die ook verlangen naar rust, maar die niet vinden doordat ze beheerst worden door hun falen, angst en zorg of doordat ze het leven zoeken in dat wat geen echte zekerheid geeft, je bezit, je geld of je goede naam. Want de dichter verder in deze psalm ook van laat zien dat je daar niet werkelijk je rust vindt. Toch staat Psalm 62 ons niet toe om onze ogen te sluiten voor de mensen om ons heen, hoe zij ook in het leven staan. De dichter zelf gaat ons, in vers 9 namelijk voor in de bemoediging van mensen om hem heen. Hij zegt: 'Vertrouw op Hem, mijn volk, te allen tijd, open voor Hem uw hart, God is voor ons een toevlucht, een schuilplaats.' De dichter spoort dus niet alleen zijn eigen ziel aan, maar ook de gemeenschap waartoe hij behoort. Misschien is zijn eigen onrust nog helemaal niet verdwenen en knaagt de twijfel nog aan zijn ziel. Maar hoe dat ook is, hij weet van de belofte van God, dat er bij Hem redding is en dat God een rots en een burcht wil zijn en dat moeten zijn broeders en zusters ook weten. Ook zij worden opgeroepen zich altijd en overal open te stellen voor God en voor Hem uit te spreken wat er aan zonden en wonden, vreugde en verdriet, moeite en zorg, dankbaarheid en teleurstelling in hun hart leeft.

Ik heb het vermoeden dat zoveel mensen in onze tijd de rust zoeken die Psalm 62 ons laat zien. En als je zelf heel persoonlijk meemaakt wat er gebeurt als God je hart opent zoals vers 9 dat zegt, zal je er alleen maar naar verlangen om deze belofte met meer mensen te kunnen delen. Toch?! Laten we daarom ons hart openen voor God en voor de mensen om ons heen en God bidden of Hij ons de kans wil geven om ook tegen hen te zeggen: 'Vertrouw op Hem en open voor Hem je hart, God is ook jouw schuilplaats. Of heb je die mensen misschien al ontmoet, maar durfde je er niet over te beginnen.

Hopelijk geeft deze psalm je vrijmoedigheid dat wel te doen. Bij God, de God en Vader van onze Heere en Heiland Jezus Christus, vindt onze ziel haar rust. Hopelijk is dat waar we de mensen om ons heen én onze eigen ziel toe aanmoedigen. Want wie in de stilte veel ontvangt, geeft ook veel door. Als je in de stilte rust en vertrouwen, geborgenheid en liefde, wijsheid en vrede, kracht en blijdschap ontvangt, kun je daarmee de ander in de gemeente en daarbuiten van dienst zijn en tot zegen zijn. Mooi als dat de vrucht is van het zoeken van de stilte en de rust bij God in deze vakantie tijd. Daarom bidden we zingend en zingen we biddend: Leg Heer, uw stille dauw van rust op onze duisternis. Neem van ons hart de vrees, de lust, en maak ons innerlijk bewust hoe schoon uw vrede is. Amen